

Početna Stranica > Izobrazba, Pravosudne Mreže i Agencije > Bugaria

Početno osposobljavanje sudaca i tužitelja u Europskoj uniji

Sadržaj omogućio

Bugarska

Bugarska

Opći opis

Početno osposobljavanje nižih sudaca, tužitelja i istražnih sudaca obvezno je u skladu s člankom 249. stavkom 1. točkom 1. i člankom 258. Zakona o pravosudnom sustavu (ZPS). Vježbenici slijede kurikulume prilagođene zanimanjima za koja se pripremaju: niži suci, niži tužitelji i niži istražni suci. Status kandidata za niže suce, tužitelje i istražne suce uređen je Pravilima za osposobljavanje kandidata za niže suce, niže tužitelje i niže istražne suce. Broj vježbenika mijenja se iz godine u godinu na temelju slobodnih radnih mjesta koja određuje odgovarajuća komora Vrhovnog sudbenog vijeća (SJC).

Nacionalni pravosudni institut (NIJ) provodi i obvezno osposobljavanje regionalnih, okružnih i upravnih sudaca i tužitelja imenovanih na temelju centraliziranog natječaja za početno imenovanje u skladu s člankom 249. stavkom 1. točkom 2. ZPS-a. Prve godine nakon stupanja na dužnost moraju proći obvezno uvodno osposobljavanje (članak 259. ZPS-a). Kurikulumi osposobljavanja razlikuju se ovisno o vrsti pravosudnih dužnosnika (suci, upravni suci, tužitelji, istražni suci) i razini nadležnosti (regionalna, okružna).

Početno i uvodno osposobljavanje (na [engleskom](#) i [bugarskom](#))

ZPS (na [engleskom](#) i [bugarskom](#))

[Unutarnja pravila za organizaciju i postupak osposobljavanja Instituta](#) (na bugarskom)

[Pravila za osposobljavanje kandidata za niže suce, niže tužitelje i niže istražne suce](#) (na bugarskom)

Osposobljavanje odvjetnika provodi [Centar za osposobljavanje odvjetnika „Krustiu Tsonchev“](#).

Pristup početnom osposobljavanju

Glavni je način zapošljavanja u sudstvu stupanje na dužnost nižeg suca, tužitelja ili istražnog suca. Kandidati koji žele postati niži pravosudni dužnosnici moraju proći centralizirane natječaje u organizaciji odgovarajuće komore Vrhovnog sudbenog vijeća. U skladu s člankom 176. stavkom 1. ZPS-a odgovarajuća komora Vrhovnog sudbenog vijeća objavljuje godišnji natječaj. Kandidati moraju biti bugarski državljani. U skladu s Kodeksom o etičkom ponašanju bugarskih pravosudnih dužnosnika moraju imati sveučilišnu diplomu iz prava, pravne kompetencije stečene završetkom pripravničkog staža u okviru ZPS-a i potrebne moralne i stručne kvalitete.

Uvjeti, zahtjevi i organizacija centraliziranih natječaja utvrđeni su u odjeljku II. ZPS-a. U skladu s člankom 184. ZPS-a natječaj se sastoji od pismenog i usmenog ispita koji se ocjenjuje na ljestvici od šest bodova. Pismeni ispit sastoji se od studije slučaja kojom se ocjenjuju znanje i vještine kandidata. Test iz prava EU-a i ljudskih prava sastavni je dio natječaja. Na usmenom ispitu kandidatu se postavljaju pitanja o odgovarajućim granama prava i Kodeksu etičkog ponašanja bugarskih pravosudnih dužnosnika iz unaprijed objavljene zbirke. Svi koji polože ispite postaju kandidati za niže suce, tužitelje i istražne suce i moraju završiti obvezno devetomjesečno početno osposobljavanje u Nacionalnom pravosudnom institutu. Nakon što završe tečaj početnog osposobljavanja, vježbenici postaju niži suci, tužitelji ili istražni suci i rade dvije godine pod nadzorom iskusnog mentora.

Mentorska praksa ima važnu ulogu u osposobljavanju nižih sudaca, tužitelja i istražnih sudaca. Mentori prolaze temeljito praktično osposobljavanje u organizaciji Nacionalnog pravosudnog instituta kako bi što učinkovitije obavljali svoju dužnost.

U sudstvu se može zaposliti i na temelju postupka utvrđenog u članku 178. stavku 1. ZPS-a. Odgovarajuća komora Vrhovnog sudbenog vijeća određuje slobodna radna mjesta na regionalnim, okružnim i upravnim sudovima, odgovarajućim državnim odvjetništvima i istražnim tijelima koja će se popuniti na temelju natječaja za prvo imenovanje. Broj slobodnih radnih mjesta određuje se u skladu s potrebama odgovarajućeg pravosudnog tijela. Odabir se temelji na natječaju koji se sastoji od pismenog i usmenog ispita (članak 184. ZPS-a). Uspješni kandidati imenuju se sucima, upravnim sucima, tužiteljima i istražnim sucima. Za razliku od natječaja za niže pravosudne dužnosnike, kandidati moraju imati radnog iskustva, i to tri godine ako žele postati pravosudni dužnosnik na regionalnoj razini, a osam godina ako žele postati okružni sudac, upravni sudac, okružni tužitelj ili istražni sudac. Imenovani kandidati moraju prve godine nakon stupanja na dužnost proći obvezno uvodno osposobljavanje (članak 259. ZPS-a) u Nacionalnom pravosudnom institutu. Sudac ili tužitelj koji će im biti mentor dodjeljuje se prema članku 259. ZPS-a.

[ZPS](#) (na engleskom)

Kodeks etičkog ponašanja bugarskih pravosudnih dužnosnika (na [engleskom](#) i [bugarskom](#))

Struktura i sadržaj početnog osposobljavanja

Obvezno početno osposobljavanje kandidata za niže pravosudne dužnosnike traje devet mjeseci u skladu s člankom 258. stavkom 1. ZPS-a.

Uvodno osposobljavanje iz članka 249. stavka 1. točke 2. ZPS-a za novoimenovane suce, upravne suce, tužitelje i istražne suce na regionalnoj i okružnoj razini u prosjeku traje mjesec dana, a sastoji se od internetskih modula i tečajeva osposobljavanja uživo.

Programsko vijeće pruža savjetodavnu potporu Nacionalnom pravosudnom institutu oko pripreme i ažuriranja programa za početno i uvodno osposobljavanje. Programe odobrava upravni odbor Nacionalnog pravosudnog instituta nakon dogovora s Vrhovnim sudbenim vijećem.

Cilj je početnog i uvodnog programa osposobljavanja razviti višenamjenske kompetencije, uključujući pravne stručne vještine, pravosudnu etiku i nepravne kompetencije koje se odnose na upoznavanje s gospodarskim, društvenim i kulturnim kontekstom. Osposobljavanje vježbenika o pravu EU-a ključno je za njihovo razumijevanje uloge prava EU-a u nacionalnim pravnim sustavima i vladavini prava. Europsko pravo dio je nacionalnog programa osposobljavanja i samostalnih modula. Nacionalni pravosudni institut izradio je niz materijala za samostalno učenje o europskom pravu koji su uvijek dostupni svim početnicima iz pravosudnih struka:

- nacionalni sudovi i pravo EU-a
- postupci Suda Europske unije
- upravni sudovi i pravo EU-a
- europsko građanstvo i unutarnje politike EU-a
- pravosudna suradnja u građanskim stvarima u EU-u
- pravosudna suradnja u kaznenim stvarima u EU-u.

Na internetskoj platformi za osposobljavanje dostupni su i materijali za samostalno učenje pravnog jezika na engleskom jeziku u obliku videoprezentacija, vježbi za samostalno učenje i alata za samotestiranje.

Osposobljavanje kandidata za niže pravosudne dužnosnike vode trajni i privremeni voditelji osposobljavanja s Instituta. Pravila za odabir voditelja osposobljavanja u Nacionalnom pravosudnom institutu utvrđena su u ZPS-u i Unutarnjim pravilima za organizaciju i postupak osposobljavanja Instituta. Osposobljavanje većinom vode suci i tužitelji, ali se za specijalizirane teme privremeno angažiraju nepravosudni stručnjaci iz drugih područja kad je potrebno njihovo stručno znanje.

Osposobljavanje počiva na praktičnoj metodologiji koja se sastoji od simulacija suđenja, igre uloga, praktičnih zadataka i vježbi, suradničkog učenja, aktivnosti u malim skupinama, rasprava, studijskih posjeta, studija slučaja, razmjene ideja, tehnika snježne grude, sporova itd.

Nacionalni pravosudni institut aktivno sudjeluje u EJTN-ovu programu AIAKOS u natjecanju THEMIS. Važnu ulogu u Institutovu programu početnog osposobljavanja ima i bilateralna suradnja s drugim europskim ustanovama za pravosudno osposobljavanje koja omogućuje razmjenu primjera dobre prakse i stručnih iskustava. Bugarski kandidati za niže suce i njihovi kolege iz španjolske organizacije Escuela Judicial sudjelovali su 2021. u zajedničkoj internetskoj simulaciji suđenja, na kojoj su raspravljali o priznavanju i izvršavanju zahtjeva na temelju europskog istražnog naloga.

Obvezno početno osposobljavanje (na [engleskom](#) i [bugarskom](#))

[Unutarnja pravila za organizaciju i postupak osposobljavanja Instituta](#) (na bugarskom)

Završetak početnog osposobljavanja i postupak kvalifikacije

Nakon devetomjesečnog osposobljavanja kandidati za niže suce, tužitelje i istražne suce polažu završni ispit. Za organizaciju završnih ispita odgovorno je Vrhovno sudbeno vijeće u koordinaciji s odjelom za početno osposobljavanje Nacionalnog pravosudnog instituta. Članove ispitnih povjerenstava imenuje odgovarajuća komora Vrhovnog sudbenog vijeća na temelju ždrijeba. Oni odabiru predmete i smišljaju pitanja za vježbenike. Ispitna povjerenstva sastoje se od:

- pet sudaca s okružnih i žalbenih sudova i dva rezervna člana za provođenje pismenih i usmenih ispita za kandidate za niže suce
- pet tužitelja iz okružnih i žalbenih državnih odvjetništva i dva rezervna člana za provođenje ispita za kandidate za niže tužitelje
- pet tužitelja iz okružnih i žalbenih državnih odvjetništva i dva rezervna člana za provođenje ispita za kandidate za niže istražne suce.

Kandidati za niže suce polažu pismene ispite iz građanskog prava i postupka te kaznenog prava i postupka. Na tim šestosatnim pismenim ispitima moraju napisati presudu. Na usmenim ispitima od vježbenika se očekuje da pronađu pravna rješenja za stvarne predmete.

Kandidati za niže tužitelje polažu pismene i usmene ispite iz kaznenog prava i postupka. Moraju napisati optužnicu ili drugi akt kaznenog progona i odgovoriti na pitanja ispitnog povjerenstva.

Kandidati za niže istražne suce polažu pismene i usmene ispite iz kaznenog prava i postupka. Oni trebaju pripremiti optužni prijedlog protiv okrivljenika. Na usmenom ispitu odgovaraju na praktična pitanja o stvarnom predmetu.

Rezultati ispita ocjenjuju se na ljestvici od šest bodova. Prosječna ocjena izračunava se na temelju rezultata pismenih i usmenih ispita i potom se podnosi odgovarajućoj komori Vrhovnog sudbenog vijeća. Prosječna ocjena kandidata za nižeg suca, tužitelja ili istražnog suca mora biti najmanje „4,50 (vrlo dobar)”. Kandidati koji ne prođu ispit polažu novi pismeni i usmeni ispit najranije mjesec dana, a najkasnije dva mjeseca nakon objave njihove ocjene. Kandidat koji ponovno dobije ocjenu nižu od „4,50 (vrlo dobar)” ne imenuje se za nižeg suca, tužitelja ili istražnog suca. Postupak provođenja ispita uređen je Pravilima o organizaciji i postupku provođenja ispita za kandidate za niže suce, niže tužitelje i niže istražne suce na kraju osposobljavanja u Nacionalnom pravosudnom institutu.

Novoimenovani suci, upravni suci, tužitelji i istražni suci na regionalnoj i okružnoj razini moraju aktivno sudjelovati u uvodnom osposobljavanju u Nacionalnom pravosudnom institutu. Na osposobljavanju se njihov napredak ocjenjuje nizom mjera i alata za formativno vrednovanje, među ostalim povratnim informacijama o sudjelovanju u raspravama, studijama slučaja, skupnim aktivnostima, sastancima za postavljanje pitanja i samoprezentaciji.

[Pravila o organizaciji i postupku provođenja ispita za kandidate](#) za niže suce, niže tužitelje i niže istražne suce na kraju osposobljavanja u Nacionalnom pravosudnom institutu. (na bugarskom)

■ Posljednji put ažurirano: 15/06/2026

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim

verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.